

RIKSDAGENS SVAR 110/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till revidering av stadgandena gällande inkomstbeskattningen av frivilliga pensionsförsäkringar

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till revidering av stadgandena gällande inkomstbeskattningen av frivilliga pensionsförsäkringar (RP 80/2004 rd).

Beredning i utskott

Finansutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (FiUB 9/2004 rd).

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att utveckla försäkringslagstiftningen och skattelagstiftningen så att försäkringstagaren har en allmän rätt att säga upp en pensionsförsäkring som han eller hon har tecknat, eller överföra den från ett försäkringsbolag till ett annat utan att drabbas av oskäliga påföljder i försäkrings- eller skatterättsligt hänseende.

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/1992) 107 § 1 mom. och 143 § 5 mom., av dem 143 § 5 mom. sådant det lyder i lag 896/2001,
ändras 34 §, 58 § 4 mom., 68, 96, 132, och 133 §,
av dem 34 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1170/1998, 58 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1502/1993, 68 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1549/1995 och 96 § sådan den lyder i lagarna 1218/1999 och 896/2001 samt 133 § sådan den lyder i lag 996/1996, och
fogas till lagen nya 34 a och 54 d §, till 60 § ett nytt 3 mom., till lagen nya 96 a och 131 a § samt till 134 § ett nytt 2 mom. som följer:

34 §

Skatteplikt för försäkringsersättningar som grundar sig på personförsäkring

Försäkringsutbetalningar som erhållits med

stöd av livförsäkring samt som erhållits med stöd av i 34 a § avsedd frivillig individuell pensionsförsäkring är skattepliktig kapitalinkomst och utbetalningar som erhållits med stöd av annan personförsäkring är skattepliktig förvärvsinkomst, enligt vad som bestäms nedan.

Som livförsäkring betraktas endast ett sådant försäkringsavtal där det har avtalats om den försäkrade och förmånstagaren och som hör till livförsäkringsklasserna 1 a, 1 c, 2 och 3 enligt vad som bestäms i försäkringslagstiftningen eller med stöd av den. Den risk som ingår i livförsäkringen skall dessutom motsvara de grunder som social- och hälsovårdsministeriet iakttar i sina anvisningar. Som livförsäkringsutbetalning anses utöver sparsumman även det belopp som erhållits såsom återbäring av försäkringspremier eller genom återköp samt ändringsvärdet, dvs. det värde som har räknats försäkringstagaren till godo då försäkringen ändrades till ett annat slag av försäkring.

Av en utbetalning som grundar sig på en livförsäkring är endast försäkringens avkastning skattepliktig, om

1) utbetalningen enligt försäkringsavtalet utgörs av en sparsumma, dvs. en engångsbetalning eller flera betalningar under en kortare tid än två år efter att den försäkrade har uppnått en viss ålder, och om

2) utbetalningen enligt försäkringsavtalet skall tillfalla försäkringstagaren själv, då det är han eller hon som är den försäkrade, eller hans eller hennes make, en arvinge till försäkringstagaren i rätt upp- eller nedstigande led eller hans eller hennes adoptivbarn eller dettas bröstarvinge, eller fosterbarn eller makens barn.

Avkastningen av en livförsäkring utgör kapitalinkomst också i det fall att den försäkrades arbetsgivare har tecknat en försäkring som uppfyller villkoren enligt 3 mom.

Om ett försäkringsavtal innehåller flera försäkringar, fördelas försäkringspremien vid beskattningen på försäkringsmatematiska grunder mellan de olika försäkringarna.

34 a §

Pensioner och andra försäkringsutbetalningar som grundar sig på frivillig individuell pensionsförsäkring som tecknats av en fysisk person

Pension och annan försäkringsutbetalning som grundar sig på frivillig individuell pensionsförsäkring som tecknats av den skattskyldi-

ge eller dennes make är skattepliktig kapitalinkomst. Också familjepension som grundar sig på en sådan försäkring är kapitalinkomst, om pensionstagaren är den försäkrades bröstarvinge, make eller dennes bröstarvinge.

Pension som skall betalas i ett för allt är skattepliktig förvärvsinkomst enligt vad som bestäms i 81 §.

Frivillig pensionsförsäkring anses vara sådan ålderspensionsförsäkring och familjepensionsförsäkring samt till sådan försäkring ansluten invalidpensionsförsäkring och arbetslöshetspensionsförsäkring på vilken baserad pension är avsedd att betalas i upprepade poster halvårsvis eller med kortare mellanrum under den försäkrades eller förmånstagarens återstående livstid, eller under minst två års tid.

Om på försäkringen grundad pension, med avvikelse från bestämmelsen i 3 mom., betalas under en kortare tid än två år, eller om pension betalas eller någon annan utbetalning görs i strid med 54 d § 2 mom., räknas det utbetalda beloppet som kapitalinkomst förhöjt med 50 procent. Förhöjning påförs dock inte till den del den skattskyldige visar att försäkringspremierna inte har avdragits vid beskattningen i Finland.

54 d §

Premier för frivilliga individuella pensionsförsäkringar

Den skattskyldige har rätt att avdra premier för sin egen i 34 a § avsedda frivilliga individuella pensionsförsäkring till ett belopp av 5 000 euro i året. Det högsta avdragsgilla beloppet är dock 2 500 euro, om den skattskyldiges arbetsgivare under skatteåret har betalat premier för frivillig individuell pensionsförsäkring som arbetsgivaren tecknat för den skattskyldige. Avdragsrätten gäller försäkring som tecknats av den skattskyldige eller av dennes make och där den skattskyldige är försäkrad.

En förutsättning för avdragsrätten är dock att enligt avtalsvillkoren pension i form av ålderspension börjar betalas tidigast då den försäkrade fyllt 62 år och att försäkringen inte kan återköpas vid lägre ålder på andra grunder i samband

med den försäkrades situation än på grund av dennes arbetslöshet under minst ett års tid, på grund av bestående invaliditet eller på grund av makes död eller på grund av äktenskapsskillnad. Premier för pensionsförsäkring som skall betalas i ett för allt är inte avdragsgilla.

Vad som i 1 mom. bestäms om en försäkring som tecknats av arbetsgivaren tillämpas på motsvarande sätt på en försäkring som ett öppet bolag tecknat för sin bolagsman, ett kommanditbolag för sin ansvariga bolagsman och ett aktiebolag för en sådan aktieägare som enligt 1 d § i lagen om pension för arbetstagare inte anses stå i anställningsförhållande vid tillämpningen av nämnda lag.

Premier för frivillig pensionsförsäkring som tecknats i en annan försäkringsanstalt än en sådan som har sitt hemvist eller fast driftställe inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet är inte avdragsgilla. Premier för försäkring som betalats av en person som från utlandet flyttat till Finland, med undantag av en person som under de närmaste fem åren före flyttningen har varit allmänt skattskyldig i Finland, är dock enligt 1—3 mom. avdragsgilla i denna persons beskattning för flyttningsåret och för de tre följande åren, om premierna grundar sig på en försäkring som har tecknats minst ett år innan personen flyttade till Finland.

58 §

Ränteutgifter

Den skattskyldige har inte heller rätt att dra av räntor som gäller

1) i lagen om källskatt på ränteinkomst avsedd ränteinkomst eller eftermarknadsgottgörelse som erhållits i samband med överlåtelse av i nämnda lag avsedda masskuldebrev,

2) frivillig individuell pensionsförsäkring.

60 §

Underskott och förlust som hänför sig till kapitalinkomstslaget

Ovan i 54 d § avsedda försäkringspremier avdras från kapitalinkomsten efter i 1 mom. avsedda avdrag. Om avdragens sammanlagda belopp är större än de skattepliktiga kapitalinkomsternas sammanlagda belopp, har den skattskyldige rätt att från skatten göra i 131 a och 132—134 § avsedd särskild underskottsgottgörelse. Förlust som hänför sig till kapitalinkomstslaget fastställs inte på grundval av försäkringspremier.

68 §

Av arbetsgivaren betalda försäkringspremier

Premier för en arbetstagares sparlivförsäkring och för frivillig individuell pensionsförsäkring som betalats av arbetsgivaren utgör skattepliktig förvärvsinkomst för den försäkrade.

Av arbetsgivaren betalda premier för frivillig individuell pensionsförsäkring som arbetsgivaren tecknat för sin arbetstagare och som uppfyller villkoren i 54 d § 2 mom. anses utgöra skattepliktig förvärvsinkomst för den försäkrade, dock endast till den del premiernas sammanlagda belopp under skatteåret överstiger 8 500 euro.

Om den skattskyldige har av olika arbetsgivare tecknade i 2 mom. avsedda försäkringar, inräknas av samtliga arbetsgivare betalda premier i det ovan nämnda maximibeloppet.

Vad som i denna paragraf bestäms om en försäkring som tecknats av arbetsgivaren tillämpas på motsvarande sätt på en försäkring som ett öppet bolag tecknat för sin bolagsman, ett kommanditbolag tecknat för sin ansvariga bolagsman och ett aktiebolag tecknat för en sådan aktieägare som inte enligt 1 d § i lagen om pension för arbetstagare anses stå i anställningsförhållande vid tillämpningen av nämnda lag.

Utan hinder av vad som bestäms i 2 mom. anses av arbetsgivaren betalda premier utgöra skattepliktig förvärvsinkomst, om försäkringen har tecknats i en annan försäkringsanstalt än en så-

dan som har sitt hemvist eller fast driftställe i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Premier för sådan försäkring som betalats av arbetsgivaren utgör inte skattepliktig förvärvsinkomst för flyttningsåret och de tre följande åren för en person som från utlandet flyttat till Finland, med undantag av en person som under de närmaste fem åren före flyttningen har varit allmänt skattskyldig i Finland, till den del premierna inte överstiger 8 500 euro, om premierna grundar sig på en försäkring som har tecknats minst ett år innan personen flyttade till Finland.

96 §

Premier för obligatorisk pensionsförsäkring

Den skattskyldige har rätt att från sin nettoförvärvsinkomst dra av arbetstagarens lagstadgade pensionspremie och arbetslöshetsförsäkringspremie samt de premier som han eller hon betalat för sin egen och sin makes obligatoriska pensionsförsäkring.

En förutsättning för att den skattskyldiges egna eller makens pensionsförsäkringspremier är avdragsgilla är ytterligare att premier för samma försäkring inte har dragits av från inkomst av näringsverksamhet eller av lantbruk.

Premierna för en obligatorisk pensionsförsäkring dras av från den makes förvärvsinkomst som har yrkat på avdrag. Yrkandet skall framställas innan beskattningen för avdragsåret har slutförts. Om avdraget inte kan göras så som makarna har yrkat, görs avdraget i första hand från den makes inkomster vars nettoförvärvsinkomst i statsbeskattningen är större.

Vad som ovan i denna paragraf bestäms om obligatorisk pensionsförsäkring tillämpas på motsvarande sätt på sådan pensionsförsäkring enligt lagen om pension för företagare (468/1969) och lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) vars tecknande inte är obligatoriskt på grund av att arbetsinkomsten är liten eller på grund av odlingsarealens storlek. Detsamma gäller motsvarande utländska pensionsförsäkringar.

96 a §

Premier för kollektivt tilläggspensionsskydd

Den skattskyldige har rätt att från sin nettoförvärvsinkomst dra av premier som han eller hon betalat för i en pensionsstiftelse, i en pensionskassa eller i ett försäkringsbolag kollektivt ordnat tilläggspensionsskydd upp till ett belopp av 5 procent av den lön som den arbetsgivare som ordnat pensionsskyddet under skatteåret betalat till den skattskyldige, dock högst 5 000 euro i året. Premierna är inte avdragsgilla till den del deras belopp överstiger det belopp som arbetsgivaren betalat för tilläggspensionsskyddet. En ytterligare förutsättning för att premierna skall vara avdragsgilla är att pension i form av ålderspension börjar betalas tidigast då den försäkrade fyllt 60 år.

Med kollektivt tilläggspensionsskydd avses frivilligt tilläggspensionsskydd som arbetsgivaren ordnar för en av arbetstagare bestående personkrets som bestäms gruppvis enligt arbetsområde eller enligt andra motsvarande grunder så att pensionsskyddet inte i verkligheten gäller namngivna eller annars individuellt bestämda personer. Ett arrangemang som är avsett att gälla endast en i arbetsgivarens tjänst varande person åt gången utgör inte kollektivt tilläggspensionsskydd.

Premier för frivillig pensionsförsäkring som tecknats i en annan försäkringsanstalt än en sådan som har sitt hemvist eller fast driftställe i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet är inte avdragsgilla. Premier för sådan försäkring som betalats av en person som från utlandet flyttat till Finland, med undantag för en person som under de närmaste fem åren före flyttningen har varit allmänt skattskyldig i Finland, är dock avdragsgilla i denna persons beskattning för flyttningsåret och för de tre följande åren, om premierna grundar sig på en försäkring som har tecknats minst ett år innan personen flyttade till Finland.

131 a §

Särskild underskottsgottgörelse

Om det sammanlagda beloppet av en fysisk persons i 60 § 1 mom. avsedda avdrag och enligt 54 d § avdragsgilla försäkringspremier är större än de skattepliktiga kapitalinkomsternas sammanlagda belopp, avdras från skatten på förvärvsinkomst en andel av det överskjutande beloppet motsvarande kapitalinkomsternas inkomstskatteprocent, dock högst en andel av försäkringspremierna som motsvarar inkomstskatteprocenten för kapitalinkomster (*särskild underskottsgottgörelse*).

132 §

Avdrag av underskottsgottgörelse från den skattskyldiges statsskatt

Underskottsgottgörelsen skall dras av från den inkomstskatt som på den skattskyldiges förvärvsinkomst skall betalas till staten, efter att från skatten har dragits av invalidavdraget vid statsbeskattningen och underhållspliktsavdraget vid statsbeskattningen. Det belopp som dras av enbart från statens inkomstskatt utgör dock högst tre fjärdedelar av underskottsgottgörelsens belopp.

Särskild underskottsgottgörelse avdras i första hand från den inkomstskatt som skall betalas till staten för förvärvsinkomst, efter det att från skatten dragits av andra avdrag som skall dras av från skatten. Särskild underskottsgottgörelse avdras efter underskottsgottgörelse.

133 §

Avdrag av underskottsgottgörelse från den skattskyldiges olika skatter

Den del av underskottsgottgörelsen som inte har dragits av enligt 132 § enbart från statsskatten skall dras av från den skattskyldiges inkomstskatt till staten och från kommunalskatten, från den försäkrades sjukförsäkringspremie och från kyrkoskatten. Gottgörelsen skall i så fall efter att avdrag enligt 132 § har gjorts förde-

las mellan respektive skatter i förhållande till dessas belopp.

Till den del särskild underskottsgottgörelse överskrider beloppet av den inkomstskatt som skall betalas på förvärvsinkomsten avdras den särskilda underskottsgottgörelsen från kommunalskatten, från den försäkrades sjukförsäkringspremie och från kyrkoskatten i förhållande till dessa skatters belopp, efter det att från dessa skatter har dragits av andra avdrag.

134 §

Överföring av underskottsgottgörelse på make

Vad som i 1 mom. bestäms om underskottsgottgörelse tillämpas på motsvarande sätt på särskild underskottsgottgörelse. Särskild underskottsgottgörelse avdras dock från makes skatt utan särskilt yrkande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Lagen tillämpas med nedan angivna undantag på försäkringspremier och pensioner som betalats samt på andra utbetalningar som gjorts med stöd av en pensionsförsäkring den dag lagen träder i kraft och därefter.

Premier för frivillig individuell pensionsförsäkring som tecknats senast den 5 maj 2004 avdras från förvärvsinkomsterna under skatteåret 2005 enligt de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft. Om avdragsrätten förutsätter utredning om att de villkor som avses i 96 § 2 eller 3 mom. i inkomstskattelagen, som var i kraft vid denna lags ikraftträdande, har uppfyllts, kan den skattskyldige dra av högst det belopp som denne kunde ha dragit av under skatteåret 2004. En försäkring anses ha tecknats då betalningen av premier enligt försäkringsavtalet har påbörjats.

På försäkringar som tecknas den 6 maj 2004 eller därefter tillämpas från och med skatteåret 2004 den åldersgräns om 62 år som är en förutsättning för att försäkringspremierna skall kunna dras av. På försäkringar som tecknats senast den 5 maj 2004 tillämpas skatteåren 2005—2009 de åldersgränsbestämmelser som gällde vid den-

na lags ikraftträdande. En försäkring anses ha tecknats då betalningen av premier enligt försäkringsavtalet har påbörjats.

Den skattskyldige kan skatteåret 2005 dra av premier för sammanlagt högst 8 500 euro för en i 2 mom. avsedd frivillig individuell pensionsförsäkring som tecknats den 6 maj 2004 eller därefter. I sådana fall avdras i första hand premierna för den förstnämnda försäkringen.

Med avvikelse från vad som bestäms i 34 a § i denna lag utgör pension och annan försäkringsutbetalning som erläggs på basis av en senast den 5 maj 2004 tecknad, i 34 a § avsedd frivillig individuell pensionsförsäkring skattepliktig förvärvsinkomst till den del pension eller annan försäkringsutbetalning erläggs av försäkringsbesparingar som uppstått av före lags ikraftträdande eller av under skatteåret 2005 betalda premier och av avkastning på dessa besparingar under försäkringsperioden.

I fråga om individuella frivilliga pensionsförsäkringsavtal som ingåtts senast den 5 maj 2004 skall försäkringsbolagen på begäran av skattemyndigheterna ge upplysningar om försäkringsbesparingens belopp, om intjänade besparingar och om pensioner som betalats av dessa besparingar, liksom även meddela andra för beskattningen behövliga uppgifter.

Om den skattskyldige har tecknat en individuell frivillig pensionsförsäkring senast den

5 maj 2004 och försäkringspremier har betalats efter år 2005 och om 5 mom. inte kan tillämpas på grund av att de i 6 mom. avsedda uppgifterna inte har erhållits på ett tillförlitligt sätt, uppdelas den på grundval av försäkringen betalade pensionen i förvärvs- och kapitalinkomst enligt bedömning, på grundval av erhållen utredning.

Från och med skatteåret 2005 tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande på kollektiva tilläggspensionsarrangemang, om den skattskyldige den 5 maj 2004 omfattades av kollektiva tilläggspensionsarrangemang som arbetsgivaren ordnat.

Åldersgränsen i lagens 54 d § 2 mom. som är förutsättningen för tillämpningen av 68 § 2 mom. tillämpas på försäkringar som tecknas den 6 maj 2004 eller därefter. På försäkringar som tecknas senast den 5 maj 2004 tillämpas åldersgränsen enligt de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

Vad som i denna lag föreskrivs om premier för en obligatorisk pensionsförsäkring och om pensioner som betalas på basis av den tillämpas på avdragsrätt för premier för tilläggspensionskydd som avses i lagen om pension för företagare och i lagen om pension för lantbruksföretagare samt på beskattningen av pension som betalas på basis av sådan försäkring.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 2 § i lagen av den 4 juli 1963 om arbetsgivares socialskyddsavgift (366/1963), sådan denna paragraf lyder i lagarna 1207/2001 och 1149/2003, ett nytt 3 mom., varvid de nuvarande 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom., som följer:

2 §	säkringspremier endast till den del deras belopp under skatteåret överstiger 8 500 euro.
Som lön räknas av arbetsgivaren betalda, i 68 § 2 mom. i inkomstskattelagen avsedda för-	
	Denna lag träder i kraft den 20 .
	Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 2005.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet av den 24 juni 1968 (360/1968) 8 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1109/1996, samt
ändras 8 § 3 mom. 1 punkten som följer:

8 §	riga som avses i 34 § 3 mom. 2 punkten i inkomstskattelagen, eller
Livförsäkringspremier är avdragbara endast då	
1) försäkringens förmånstagare är den försäkrade arbetstagaren eller hans eller hennes anhö-	Denna lag träder i kraft den 20 .
	Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 2005.

Lag

om ändring av 16 och 17 § i lagen om beskattningsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om beskattningsförfarande av den 18 december 1995 (1558/1995) 16 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1122/1996, och
fogas till 17 §, sådan den lyder i lag /2004, ett nytt 6 mom., varvid det nuvarande 6 mom. blir 7 mom., som följer:

16 §

*Utomståendes allmänna skyldighet att lämna
uppgifter om utgifter och avdrag*

En arbetsgivare skall tillställa skatteförvaltningen uppgifter om arbetstagares pensionsavgift, arbetslöshetsförsäkringsavgift samt premier enligt 96 och 96 a § i inkomstskattelagen som denne har uppburit.

17 §

*Utomståendes allmänna skyldighet att lämna
andra uppgifter*

En arbetsgivare och andra i 54 d § avsedda försäkringstagare skall till skatteförvaltningen lämna uppgifter om de skattskyldiga för vilkas del de under skatteåret har betalat premier för en frivillig individuell pensionsförsäkring. En arbetsgivare skall dessutom till skatteförvaltningen lämna uppgifter om de premier för kollektivt tilläggs pensionsskydd som denne har betalat för varje arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors den 22 juni 2004